

Tillsyn – ur verksamhetens perspektiv

Anders Kronhamn, Miljöingenjör

SRV återvinning AB

2025-02-06

Bakgrund

- Myndighetserfarenhet:
 - 2,5 år miljöinspektör Karlskoga
 - 5 år tillsyn/prövning Länsstyrelsen Örebro
 - 1 år Naturvårdsverket (tillsynsgruppen)
- Verksamhetsutövare: 2011 – SRV återvinning. Kommunalägt återvinningsbolag (Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salem och Nynäshamn).
 - Sektionschef 10 år
 - Miljöingenjör 4 år.

SRV återvinning AB

Kommunalägt bolag (1949). Ägs av kommunerna Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salem och Nynäshamn.

- Omsättning 560 MSEK (2023)
- Ca 80 fordon och ca 260 anställda
- Sofielunds återvinningsanläggning (A-anläggning) – 125 hektar
- Sju återvinningscentraler – (600 000 kundbesök 2020)
- Två transportkontor, Öst (Jordbro) och Väst (Skyttbrink)
- Huvudkontor i Huddinge
- 350 000 invånare i 150 000 hushåll samt 3000 verksamheter

Sofielunds återvinningsanläggning

- Hanterar årligen 200-250 000 ton avfall
- Sortering och krossning av blandat/brännbart avfall och grovavfall för energi- och materialåtervinning (ca 80-100 000 ton/år)
- Mottagning av farligt avfall styckegods (ca 2000 ton/år) och flytande farligt avfall (max 25 000 ton/år)
- Deponering (en aktiv deponi, två avslutade) (10-50 000 ton förorenade jordar och ca 20 000 ton deponiavfall samt ca 30 000 ton bottenaska/år)
- Omhändertagande av deponigas
- Rening av lakvatten i samarbete med Stockholm Vatten (ca 350 000 m³/år).

Sofielunds återvinningsanläggning i Gladö Kvarn

Avfallsflöden – lagring

SRV – tillsynsmyndigheter

- Sofielunds återvinningsanläggning
 - Tillsynsmyndigheter: Länsstyrelsen (miljöbalken)
 - Södertörns Brandförsvarsförbund (brandfarlig vara)
- Återvinningscentraler (ÅVC): frivilligt tillstånd Jordbro ÅVC, övriga sex ÅVC är anmälningspliktiga C-verksamheter
- Återvinningscentraler tillsynsmyndigheter:
 - Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund (Haninge och Nynäshamns kommuner)
 - Huddinge, Botkyrka och Salems miljöförvaltningar.

Tillsyn i praktiken

- Länsstyrelsen - Sofielunds återvinningsanläggning:
 - Tillsynsbesök två gånger /år (Industriutsläppsdirektivet)
 - Anmälningssärenden – granskning - t ex nya bottenytter deponi, sluttäckning av deponi, mindre ändringar av verksamheten
 - Driftstörningar - bränder och utsläpp
 - Uppföljning av tillståndsvillkor
 - Miljörapportering
- Södertörns brandförsvär (brandfarlig vara)
- Kommunal tillsyn - följer årligen (nästan) upp verksamheten på återvinningscentraler. Fokus på egenkontroll och dagvattenfrågor
- Återvinningsstationer sedan 1 jan 2024

Tillsyn i praktiken

- Sofielund - stor anläggning och stora avfallsflöden – svårt att bedriva detaljtillsyn
- Fokus på egenkontroll/systemtillsyn (förordning om verksamhetsutövares egenkontroll)
- Tillsyn huvudsakligen på distans/skrivbordstillsyn – sällan på plats
- Resursbrist – sällan tid för platsbesök – medför mycket epostkommunikation för redovisning av åtgärder, rutiner, riskbedömningar etc
- Ej föranmäld tillsyn förekommer mycket sällan

Driftstörning brand – fungerande egenkontroll?

Tillsyn i praktiken

- Beroende av att verksamhetsutövare sköter sin egenkontroll och rapporterar driftstörningar, olyckor m.m.
- Den verksamhet som rapporterar mycket får mer tillsyn – borde vara mer uppsökande tillsyn
- Tillsynsrapporter skrivs utan tydliga krav på åtgärder, hellre överenskommelser än beslut. Bedömning av verksamheten saknas ofta
- Ny trend: Tillsynsmyndigheten beskriver verksamhetsutövarens verksamhet för verksamhetsutövaren - tillsynsrapporten skrivs för att nästa inspektör ska kunna läsa på om verksamheten.

Tillsyn – hur fungerar den

- Kompetens hos tillsynsmyndigheter/inspektörer
 - ofta otillräcklig, verksamhetsutövare måste ”utbilda” inspektörer i verksamheten.
 - brister i teknisk kunskap och kostnader för åtgärder
- Kontinuitet/långsiktighet brister – verksamheten tvingas svara på samma frågor om och om igen – inte sällan av trivial natur
- Brister i likvärdighet mellan kommuner (återvinningscentraler) – central vägledning saknas på t ex dagvattenområdet. Olika myndigheter har olika riktlinjer.
- Resursbrist hos tillsynsmyndigheter
 - långa handläggningstider medför svårigheter i planering
 - otillräcklig tillsynsvägledning

Tillsyn – hur fungerar den?

- Resultatet av tillsynen? Ofta fokus på det som tillsynspersonalen förstår - komplexa frågor lämnas obesvarade
- Svårt för verksamheten att veta vad som är fullgod egenkontroll – och att den är tillräcklig för myndigheterna. Det går alltid att ha en extra rutin....
- Branschorganisationer som Avfall Sverige utgör kunskapsbas för verksamhetsutövare, men hur får tillsynsmyndigheter branschkunskap?

Tillsyn - förbättringspotential

- Hög omsättning av personal och kompetens – komplexa verksamheter behöver erfaren tillsynspersonal
- Förbättrad dialog mellan tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare, t ex genom kommunikation av beslutsförslag
- Tillsynsmyndigheter måste undvika att fastna i klagomålsträsket – återvinningsstationer - tillsynsavgift
- Använd befintlig lagstiftning, våga diskutera med verksamhetsutövaren och förelägg vid behov!

Tillsyn - kriminell verksamhet/oseriösa aktörer

- Varför vågar/klarar inte tillsynsmyndigheter av att stoppa oseriösa verksamheter trots tips? (Kassmyra/Kagghamra).
- Osund konkurrens – lägst pris vinner ofta
- Den svenska aningslösheten...
- Risk för upptäckt – bristande tillsyn av anmälningspliktiga verksamheter (som egentligen är tillståndspliktiga) kontra ekonomisk vinst/låga straff
- Lätt att externalisera kostnader, dvs skjuta över kostnaden på det allmänna i form av kommun/stat genom konkursförfarande om inga ekonomiska säkerheter finns.

Fortsatt brand i sopberg – varning borttagen

Kraftig brand på soptippen i Kassmyra, som drivs av Think Pink. Foto: Stina Stjernkvist/TT

Tack för mig!

Frågor?